

De Kunstruimte

Hoe zijn musea ontstaan?

In een museum kun je kunst zien. Hoe is een museum eigenlijk ontstaan? Wat doen mensen die in musea werken?

Mooie spullen zoals servies, hebben mensen altijd verzameld. Voor eigen gebruik, om gasten te ontvangen en om mee te pronken. In de 17e en 18e eeuw ontstaat de behoefte om collecties van welgestelde particulieren te bewaren. Vanaf 1800 gróeit de verzameling kunstwerken. De adel en rijke burgerij laten hun privé collecties, de kabinetten, na aan de stad. Deze komen ter beschikking als nationaal cultureel erfgoed, iedereen kan ze nu bezichtigen. Imposante gebouwen worden opgetrokken zodat kunstliefhebbers naast het leven van alle dag van schoonheid kunnen genieten in deze tempels.

In de 20e eeuw veranderen de opvattingen. Kunst wordt gewoner en alledaagser. Berlage ontwerpt zijn museum met een gang over het water als ingang. De bezoeker komt eerst tot rust alvorens de kunst te proeven. Niet alle kunst kan tegelijkertijd in de zalen tentoongesteld worden. Opslag in de kelders van het museum wordt noodzakelijk.

De collectie, als nationaal erfgoed, moet ook verzorgd worden, en als dat nodig is gerestaureerd. En natuurlijk permanent bewaakt. Bij het beheren van een museum komt veel kijken. Zoals er stilte en rust heerst in de zalen? zo bruist het achter de schermen van de activiteit. Conservators, directeur, dêpôt beheerder, presentatie. Met elkaar zorgt men voor de verzameling en worden nieuwe tentoonstellingen ingericht. Het is niet meer alleen kunst kíkken, nu is het ook kunst luisteren.

Naast zijn schilderijen en objecten is ook geschreven materiaal van de kunstenaar te zien en een geluidsbeeld te horen. Een internationaal netwerk in de museumwereld is noodzakelijk; over de hele wereld wordt kunst geleend, uitgeleend en aangekocht. Het kunsttransport moet met grote precisie en voorzichtigheid gebeuren.

Door aankoop en specialisatie breiden musea steeds verder uit. Eind jaren '90 van de afgelopen eeuw bouwt de Italiaanse architect en beeldend kunstenaar Mendini het museum voor Groningen. Dit gebouw ziet er als een kunstwerk uit en onderstreept daarmee nadrukkelijk de rol van de hedendaagse kunst. Kunst als voorhoede. Het museum is een kunstwerk op zich geworden.